

В.І. Осадчий, В.О. Манукало

МІЖВІДОМЧА КОМІСІЯ З ПИТАНЬ УЧАСТІ В МІЖНАРОДНІЙ ГІДРОЛОГІЧНІЙ ПРОГРАМІ ЮНЕСКО ТА ПРОГРАМІ З ГІДРОЛОГІЇ ТА ВОДНИХ РЕСУРСІВ ВСЕСВІТНЬОЇ МЕТЕОРОЛОГІЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗПОЧАЛА РОБОТУ

Відповідно до вимог Закону України «Про гідрометеорологічну діяльність» і з метою підвищення ефективності впровадження передового міжнародного досвіду в галузі наукової та практичної гідрології для удосконалення систем прогнозування та попередження стихійних лих, пов'язаних з гідрологічними явищами, а також розвитку методичної бази вивчення кількісних та якісних характеристик водних ресурсів, спільним наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС України) та Національної академії наук України (далі НАН України) від 9 липня 2015р. №369/387 утворено Міжвідомчу комісію з питань участі в Міжнародній гідрологічній програмі ЮНЕСКО та Програмі з гідрології та водних ресурсів Всесвітньої метеорологічної організації (далі – Міжвідомча комісія).

Довідково про Міжнародну гідрологічну програму ЮНЕСКО (далі – МГП ЮНЕСКО) та Програму з гідрології та водних ресурсів Всесвітньої метеорологічної організації (далі – ПГВР ВМО).

МГП ЮНЕСКО розроблена ЮНЕСКО в 1975 році як продовження Міжнародного гідрологічного десятиріччя (1965-1975 рр.) з метою об'єднання міжнародних зусиль для комплексного дослідження гідрологічних процесів та оцінки водних ресурсів на глобальному та регіональному рівнях, виявлення наслідків людської діяльності на гідросферу тощо. Це дає підставу ЮНЕСКО святкувати в цьому році 50-річчя водних програм ЮНЕСКО. Реалізується МГП ЮНЕСКО окремими етапами (фазами), тривалість яких становить 5-8 років. Кожну з фаз присвячено вирішенню комплексної проблеми та складено з окремих напрямів (тем).

Протягом 2014-2021 років виконуватиметься VIII фаза МГП ЮНЕСКО, яка має загальну назву: «Безпека в галузі водних ресурсів: відповіді на локальні, регіональні й глобальні виклики». У межах цієї фази передбачено виконання таких тем: «Лиха, пов'язані з водою і гідрологічні зміни», «Підземні во-

ди в умовах навколишнього середовища, що змінюється», «Проблеми дефіциту і якості води», «Вода і урбанізація в майбутньому», «Екогідрологія – інженерна гармонія для сталого світу». Кожну з цих тем поділено на декілька підтем.

Детальнішу інформацію про МГП ЮНЕСКО можна отримати на сайті ЮНЕСКО: <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences / environment / water / ihp>.

Загальною метою ПГВР ВМО є застосування гідрології для задоволення потреб із раціонального використання та охорони водних ресурсів шляхом інтеграції гідрологічної, метеорологічної та кліматичної інформації та прогнозів в управління водними ресурсами, попередження та запобігання лих, пов'язаних із водою, а також заходи з адаптації водного сектора до зміни клімату на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

Діяльність в межах програми охоплює такі напрямки: вимірювання основних гідрологічних елементів на мережах гідрологічних станцій; збирання, оброблення, збереження, відновлення та публікацію гідрологічних даних, включаючи дані про кількісні та якісні показники поверхневих та підземних вод; впровадження систем управління якістю в гідрологічну діяльність; забезпечення гідрологічними даними робіт за проектами з планування та управління водними ресурсами, а також моніторингу стану прісних водних ресурсів; встановлення та використання систем гідрологічних прогнозів; розроблення стратегії управління наводками; інтегрування метеорологічної та кліматичної інформації та прогнозів в управлінні водними ресурсами; адаптація водного господарства до зміни клімату.

Детальнішу інформацію про ПГВР ВМО можна знайти на сайті ВМО: <http://www.wmo.int/pages/prog/hwprp>.

Спільним наказом ДСНС України та НАН України визначено такі основні напрями діяльності Міжвідомчої комісії: координація участі підприємств, установ та організацій ДСНС та

НАН України в міжнародному співробітництві в галузі наукової та практичної гідрології в рамках МГП ЮНЕСКО та ПГВР ВМО; установалення робочих зв'язків із структурними підрозділами ЮНЕСКО, ВМО і відповідними комісіями інших держав з метою створення умов для міжнародного співробітництва в галузі наукової і практичної гідрології, вивчення та використання передового досвіду в зазначеній галузі; сприяння популяризації міжнародних науково-технічних досягнень у галузі наукової та практичної гідрології, використанню їх результатів у господарській діяльності та поширенню відповідних знань серед громадськості; ознайомленню з науково-технічними матеріалами, які надсилають ЮНЕСКО, ВМО, відповідні комісії інших держав.

До складу Міжвідомчої комісії увійшли: директор Українського гідрометеорологічного інституту (далі – УкрГМІ) Осадчий В.І., голова комісії; завідувача відділом гідрологічних досліджень УкрГМІ Горбачова Л.О., заступник голови комісії; старший науковий співробітник УкрГМІ Манукало В.О., відповідальний секретар комісії; Бойко В.М., начальник відділу гідрологічних прогнозів Українського гідрометеорологічного центру ДСНС України; Кондратенко А.Ю., головний спеціаліст Управління гідрометеорології ДСНС України; Косовець О.О., директор Центральної геофізичної обсерваторії ДСНС України; Никифорович Є.І., завідувачий відділом моделювання гідротермічних процесів Інституту гідромеханіки НАН України; Тімченко В.І, керівник лабораторії гідрології та управління водних екосистем Інституту гідробіології НАН України.

Організаційно-технічне забезпечення діяльності Міжвідомчої комісії здійснюватиме Український гідрометеорологічний інститут.

5 листопада та 23 грудня 2015 року в УкрГМІ були засідання Міжвідомчої комісії, у яких разом із членами комісії взяли участь запрошені представники Секретаріату Національної комісії України в справах ЮНЕСКО МЗС України, Державного агентства водних ресурсів України, географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Одеського державного екологічного університету.

Під час засідань розглянуто низку питань щодо: деталізації основних напрямків та організаційних засад роботи комісії; заходів з активізації участі українських вчених та фахівців у МГП ЮНЕСКО та ПГВР ВМО; можливості організації протягом 2016-2019 років в Україні низки науково-практичних заходів у галузі гідрології та водних ресурсів; залучення до роботи комісії (як експертів) представників урядових структур,

наукових установ та освітніх закладів України, діяльність яких пов'язана з водними ресурсами та взаємодією з ЮНЕСКО; підготовки плану роботи комісії на 2016 рік; популяризації діяльності комісії в друкованих виданнях та електронних засобах інформації.

Зокрема, затверджено кандидатури експертів: з питання «Взаємодія з Національною комісією України в справах ЮНЕСКО та штаб-квартирою ЮНЕСКО» – Дем'янюк О.О., перший секретар Секретаріату Національної комісії України в справах ЮНЕСКО МЗС України; з питань «Інтегроване управління водними ресурсами» та «Протипаводковий менеджмент» – Лисюк О.Г., начальник Управління водних ресурсів та координації діяльності територіальних органів Держводагентства України; з питань «Сучасні методи гідрохімічних досліджень» та «Проблеми дефіциту та якості води» – професор Хільчевський В.К., завідувачий кафедрою гідрології та гідроекології географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка; з питань «Технічні засоби та технології в гідрометрії» та «Методи й технології розрахунку та прогнозування характеристик річкового стоку» – Шакірманова Ж.Р., професор кафедри гідрології суші Одеського державного екологічного університету; з питань «Взаємодія антропогенних та природних чинників у процесі формування паводків у гірських річкових басейнах» та «Системні екогідрологічні рішення для підвищення стійкості екосистем» – професор Ющенко Ю.С., завідувачий кафедрою гідрометеорології та водних ресурсів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

У плані роботи Міжвідомчої комісії на 2016 рік зроблено акцент на діяльність, яка передбачає: активізацію участі українських наукових та освітніх установ у тематиці VIII фази МГП ЮНЕСКО; участь у підготовці та проведенні протягом найближчих років в Україні низки наукових конференцій у галузі гідрології, водних ресурсів.

З метою популяризації роботи Міжвідомчої комісії вирішено створити спеціальний сайт. До створення сайту інформацію про роботу комісії буде розміщено на сайті та в друкованих виданнях Українського гідрометеорологічного інституту.

Контактна інформація для зв'язків з Міжвідомчою комісією: Український гідрометеорологічний інститут, проспект Науки, 37, 03028, Київ; телефон/факс: (044)525-53-63; електронна пошта: uhmi@uhmi.org.ua, manukalo@uhmi.org.ua.